

Regionalisering arbeidsmarktbeleid is geen panacee

Naarmate de federale verkiezingen naderen, stijgt de communautaire koorts. De Vlaamse politieke partijen willen een doorgedreven regionalisering van de bevoegdheden over de arbeidsmarkt. Het Waalse front is voorspelbaar unisono tegen. Alvorens we ons halsoverkop in een electoraal opbod storten, is het goed zich te bezinnen over de noodzaak en wenselijkheid van regionalisering. De Belgische arbeidsmarkt heeft manifest nood aan hervorming. Regionalisering is daarvoor echter geen tovermiddel.

Niemand kan ontkennen dat de Belgische arbeidsmarkt meerdere arbeidsmarkten verbergt. De officiële werkloosheidsgraad in Wallonië en Brussel is meer dan het dubbele dan in Vlaanderen. In Brussel en Wallonië steekt jongerenwerkloosheid de ogen uit. Vlaanderen heeft vooral een probleem met inactiviteit van ouderen. Vlaanderen telt zeven tot acht maal minder werkzoekenden per openstaande vacature dan in Brussel en Wallonië. De noden zijn dus verschillend, de oplossingen evenzeer. Dus moeten bevoegdheden geregionaliseerd worden. Het lijkt een perfecte logica, maar dat is het niet.

De diversiteit van de Belgische arbeidsmarkt stopt immers niet aan de gewestgrenzen. Vlaanderen zelf kent intern ook verschillen in arbeidsmarktrealiteit. De Antwerpse arbeidsmarkt heeft niet de krapte van de West-Vlaamse. De arbeidsmarkt in pakweg Aalst of Oudenaarde heeft andere behoeften dan in de Gentse zeehaven. En ga zo maar door. Wanneer het inderdaad de bedoeling is om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en zo meer jobs te scheppen, dan kunnen we ons niet beperken tot een Vervlaamsing. Het komt er dan op aan een wettelijk kader te creëren dat maatwerk toelaat op het niveau waar het echt om draait: dat van het bedrijf, de lokale entiteit en de individuele werkzoekende.

Om die diversiteit te bereiken, is regionalisering niet voldoende. Kijken we naar de problematiek van het collectieve overleg over loon- en arbeidsvoorwaarden. Nu gebeurt dat overleg unitair voor heel het land. Dat leidt tot voorwaarden die voor Wallonië relatief duur zijn, waardoor de arbeidsmarkt daar geen relatieve daling van de loonkosten kent die een inhaalbeweging zou kunnen lanceren. Vele internationale rapporten duiden dit gebrek aan diversiteit als één van de oorzaken van de Waalse malaise. Maar is regionalisering de sleutel tot het gewenste maatwerk?

Regionalisering van collectief overleg betekent zo goed als zeker loonstijgingen en dus hogere loonkosten in Vlaanderen. Is dat maatwerk voor een open economie waarin de Vlaamse werkgevers moeten concurreren met het buitenland? Daarenboven raakt regionalisering niet aan het grondprobleem van het collectief overleg. Dat grondprobleem is een oude structuur van bedrijfssectoren en absolute minimumnormen. Daardoor spoort het overleg niet gelijk met de economische realiteit en biedt het geen mogelijkheid om de positie van een individuele werkgever te laten gelden. Meteen worden lonen imperfect afgestemd op de realiteit van het terrein, waardoor de arbeidsmarkt als geheel onderpresteert. Een simpele regionalisering verandert daar weinig aan.

Hetzelfde met activering van werklozen. Niemand betwijfelt dat dit een andere aanpak vergt in Wallonië dan in Vlaanderen. Maar ook binnen Wallonië en Vlaanderen zal variatie nodig zijn, afhankelijk van de aard van de werkzoekende, de branche en lokaliteit. Alleen het werkgelegenheidsbeleid dat een dergelijke verfijning toelaat, zal optimaal kunnen werken. In Denemarken – hét referentieland voor activering – liggen de bevoegdheden niet voor niets bij de lokale overheden. Een verplaatsing van België naar Vlaanderen is dus andermaal geen mirakeloplossing.

zwijgen we nog over de kostprijs van meer regulering en meer bureaucratie voor werkgevers die in heel het land opereren.

Laten we dus vooral nuchter blijven. Het echte debat gaat niet over de bevoegdheden maar over de inhoud van het arbeidsmarktbeleid. Een betere arbeidsmarkt komt er alleen door moderne arbeidsregels die onder meer diversiteit integreren. Regionalisering is daarvoor objectief noch noodzakelijk, noch voldoende. Het is perfect denkbaar om het bestaande federale kader in die zin te hervormen. Alleen is de vraag of de

*De Belgische arbeidsmarkt heeft manifest nood aan hervorming.
Regionalisering is daarvoor veeleer een middel dan een doel.*

Regionalisering betekent ook meer complexiteit. Sommige complexiteit lijkt manifest onwenselijk. Kan men zich het kluwen voorstellen wanneer Vlaanderen, Brussel en Wallonië elk een aparte werkloosheidsverzekering zouden hebben? Of het scenario waarin Vlamingen die in Brussel werken een andere arbeidsbescherming genieten dan in Vlaanderen? Het kan toch niet de bedoeling zijn om de taalgrens tot een arbeidsmarktgrens te maken? We hebben juist behoefte aan meer arbeidsmobiliteit tussen de diverse regio's, niet aan herverkaveling die mobiliteit afremt. En dan

Franstalige partijen zo een hervorming wel willen doorvoeren. Arbeidsmarkt wordt ten zuiden van de taalgrens nog steeds veel minder technisch en veel meer ideologisch ingekleurd. Als een regeerakkoord over arbeidsmarkthervorming onmogelijk is, dan kan regionalisering de politieke uitweg zijn. De regionalisering van het arbeidsmarktbeleid is dus veeleer een middel dan een doel.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute
Docent UGent

Als opiniestuk verschenen in De Standaard van 28 maart 2007.

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'Institut Itinera est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions.

Verantwoordelijke uitgever – Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur.

Disclaimer: The views presented in this Nota are those of the author(s) and do not necessarily represent those of the Itinera Institute. Nota describe research in progress by the author(s) and are published to elicit comments and to further debate.